

Implementarea prevederilor Codului audiovizualului prin prisma analizei conținutului programelor de știri și de actualități ale IPRA Compania „Teleradio-Găgăuzia”

Perioada: 30 iunie – 4 iulie 2008

Au fost supuse analizei **10 programe** de știri și actualități ce cuprind un număr de **62 știri și subiecte radiofonice**: principalele ediții informative difuzate zilnic la orele 12.00 (rusă) și 16.00 (găgăuză), exceptând zilele de sâmbătă și duminică și **15 programe** de știri și actualități ce cuprind un număr de **103 știri și subiecte tv**: edițiile informative difuzate zilnic la orele 19.00 (găgăuză), 20.00 (română) și 21.00 (rusă), exceptând zilele de sâmbătă și duminică.

În scopul determinării modului în care programele de știri și de actualități, selectate pentru monitorizare, corespund prevederilor legale și deontologice, echipa de experți a urmărit:

1. indici cantitativi:

- numărul știrilor și subiectelor (pentru a putea urmări evoluțiile sau involuțiile în realizarea edițiilor de actualități);
- tematica (dacă e actuală și importantă; actualitatea este determinată de numărul consumatorilor interesați de tema abordată; importanța este determinată de numărul consumatorilor afectați direct de evenimentul, situația, întâmplarea etc, despre care li se comunică);
- geografia (dacă îndreptățește aria de acoperire teritorială a radiodifuzorului);
- durata (dacă este în concordanță cu actualitatea și importanța temei);
- protagoniștii (dacă favorizează echilibrul social-politic și dacă favorizează libera formare a opiniei consumatorului);
- genurile jurnalistice (grad de prezență și dacă sunt respectate regulile de scriere într-un gen ori altul);

2. indici calitativi:

- poziția ziaristului (părtinitoare/nepărtinitoare; regula generală: ziaristul oferă fapte, consumatorul trage concluzii; Excepții: ziaristul poate expune propriile opinii, dar își alege genul care îi permite acest lucru – comentariul, de exemplu);
- numărul surselor (dacă există mai multe surse de informare și dacă ele sunt independente una de alta. Trimiterea la surse conferă credibilitate și complexitate materialului);
- caracterul și tonalitatea materialului (laudativ/neutru/critic; dacă favorizează pe cineva știrea sau subiectul; regula generală: misiunea ziaristului nu este să promoveze ceva ori pe cineva, nu este să dea aprecieri, ci să furnizeze informație suficientă pentru a-i da posibilitate consumatorului să facă aprecieri);
- ordinea știrilor și subiectelor în ediție (regula generală: cu cât știrea este mai importantă, cu atât este comunicată mai repede – principiul piramidei inversate. Aceasta economisește timpul consumatorului și demonstrează respectul ziaristului pentru el).

Constatări (radio):

- din 62 de știri și subiecte monitorizate, în 12 actorii principali sunt Bașcanul și Președintele Adunării Populare; în 26 – factori de decizie de diferit rang; în 18 – primari, specialiști, cetățeni de rând;
- majoritatea știrilor și subiectelor poartă caracter neutru;
- din numărul total de știri, 14 sunt părtinitoare, iar 48 – nepărtinitoare;
- din 62 de știri și subiecte monitorizate, doar 10 sunt scrise în baza a două sau mai multe surse;
- în perioada monitorizată au lipsit subiecte critice;
- 14 subiecte vizează altă localitate decât Comrat (Ceadîr-Lunga – 4 subiecte, Congaz, Congazcic, Copceac, Avdarma, Baurci – câte 2 subiecte);

Tabel nr. 1
Monitorizarea programelor de știri IPRA "Teleradio-Găgăuzia"
radio (perioada 30.06-04.07.2008)

Ziua	Limba	Ora	Număr știri/sub	Poziție autor		Caracter subiect			Actori oficiali			Număr surse	
				părtinitor	nepărtinitor	laudativ	neutru	critic	Başcanul Găgăuziei	Pop.Președinte Adun.	Administr. R.M.	2 și m/m surse	1 sursă
Luni 30.06.2008	rus	12:00	5	0	5	0	5	0	1	0	0	2	3
	gag	16:00	5	0	5	0	5	0	1	0	0	2	3
Marti 01.07.2008	rus	12:00	7	2	5	1	6	0	1	0	0	1	6
	gag	16:00	7	2	5	1	6	0	1	0	0	1	6
Miercuri 02.07.2008	rus	12:00	6	2	4	0	6	0	1	0	0	1	5
	gag	16:00	6	2	4	0	6	0	1	0	0	1	5
Joi 03.07.2008	rus	12:00	7	2	5	0	7	0	1	0	0	1	6
	gag	16:00	7	2	5	0	7	0	1	0	0	1	6
Vineri 04.07.2008	rus	12:00	6	1	5	0	6	0	1	1	0	0	6
	gag	16:00	6	1	5	0	6	0	1	1	0	0	6
TOTAL			62	14	48	2	60	0	10	2	0	10	52

Constatări (tv):

- din 103 de știri și subiecte prezentate în cele trei ediții tv monitorizate, în 7 actorii principali sunt Bașcanul și Președintele Adunării Populare; în 29 – factori de decizie de diferit rang; în 57 – primari, specialiști, cetățeni de rând;
- din numărul total de știri și subiecte, 22 sunt părtinitoare, iar 81– nepărtinitoare;
- din 103 de știri și subiecte monitorizate, 17 poartă caracter laudativ, iar 86 – caracter neutru;
- din numărul total de știri și subiecte, doar 13 sunt scrise în baza a două sau mai multe surse, iar 90 – în baza unei singure surse;
- în perioada monitorizată au lipsit subiecte critice;
- 39 subiecte vizează altă localitate decât Comrat (Copceac – 9 subiecte, Ceadâr-Lunga și Chirsova, – câte 6 subiecte, Congaz, Congazcic, Cioc-Maidan, Beșalma, Avdarma, Baurci – câte 3 subiecte);

Tabel nr. 2
Monitorizarea programelor de știri IPRA "Teleradio-Găgăuzia"
TV (perioada: 30.06-04.07.2008)

Ziua	Limba	Ora	Număr știri/sub	Poziție autor		Caracter subiect			Actori oficiali			Număr surse	
				părtinitor	nepărtinitor	laudativ	neutru	critic	Başcanul Găgăuziei	Pop.Președinte Adun.	Administr. R.M.	2 și m/m surse	1 sursă
Luni 30.06.2008	gag	19:00	6	1	5	2	4	0	0	0	0	0	6
	rom	20:00	6	1	5	2	4	0	0	0	0	0	6
	rus	21:00	6	1	5	2	4	0	0	0	0	0	6
Marti 01.07.2008	gag	19:00	5	0	5	1	4	0	1	0	0	2	3
	rom	20:00	7	2	5	2	5	0	0	0	0	2	5
	rus	21:00	7	2	5	2	5	0	0	0	0	3	4
Miercuri 02.07.2008	gag	19:00	9	2	7	2	7	0	1	0	0	1	8
	rom	20:00	9	2	7	2	7	0	1	0	0	1	8
	rus	21:00	9	2	7	2	7	0	2	0	0	1	8
Joi 03.07.2008	gag	19:00	6	2	4	0	6	0	0	0	0	0	6
	rom	20:00	6	2	4	0	6	0	0	0	0	0	6
	rus	21:00	6	2	4	0	6	0	0	0	0	0	6
Vineri 04.07.2008	gag	19:00	7	1	6	0	7	0	1	0	0	1	6
	rom	20:00	7	1	6	0	7	0	1	0	0	1	6
	rus	21:00	7	1	6	0	7	0	1	0	0	1	6
TOTAL			103	22	81	17	86	0	8	0	0	13	90

Concluzii:

- Rezultatele monitorizării selective a programelor de știri și actualități relevă faptul că IPRA Compania „Teleradio-Găgăuzia” stagnează în procesul de implementare a prevederilor Codului audiovizualului, Legii audiovizualului a UTA „Gagauz-Yeri” și Codului de conduită a Radiodifuzorului;
- Știrile și subiectele monitorizate, în mare parte, încă nu corespund rigorilor profesionale: majoritatea materialelor sunt realizate dintr-o singură sursă; nu este asigurat un spectru larg al pluralismului și diversității de opinii; se menține cota sporită a știrilor și subiectelor părtinitoare;
- Publicului i se oferă informație de interes local în volum redus, cu preponderență prin optica factorilor decizionali, ceea ce nu-i poate conferi instituției caracter public;
- În comparație cu monitorizarea precedentă (mai 2008) a sporit arealul geografic al știrilor și subiectelor;
- Comparativ cu perioada de monitorizare din mai 2008 a scăzut numărul programelor de știri la radio pe motiv că au dispărut din grilă programele de actualități în limba română;
- Materialele critice, de problemă sau de investigații lipsesc cu desăvârșire.

Recomandări:

Administrația IPRA urmează să-și reconsidere politica editorială a programelor de știri și actualități, să-și analizeze și să-și reevalueze posibilitățile reale și să identifice soluții pentru:

- a asigura respectarea principiului pluralismului politic și social, echidistanței și imparțialității și o diversitate cât mai largă a temelor și problemelor abordate;
- a spori cota informațiilor ce afectează interesul nemijlocit al diferitor categorii sociale;
- a revedea structura și conținutul programelor de știri și actualități astfel încât fiecare ediție să cuprindă știri locale (regionale), naționale și internaționale;
- a abandona categoric practica informării publicului dintr-o singură sursă, asigurând cetățenilor un spectru mai larg de opinii diferite și verificate din surse independente una de alta.
- a acorda mai multă atenție în programele de știri și actualități problemelor nesoluționate din societate, cu accent pe materialele de investigație și critice;
- a asigura reluarea emisiei în limba română a programelor de știri la radio;
- a institui cursuri de instruire continuă pentru toate categoriile de angajați;
- a monitoriza sistematic programele de actualități radio/tv și a da publicității rezultatele monitorizărilor interne.